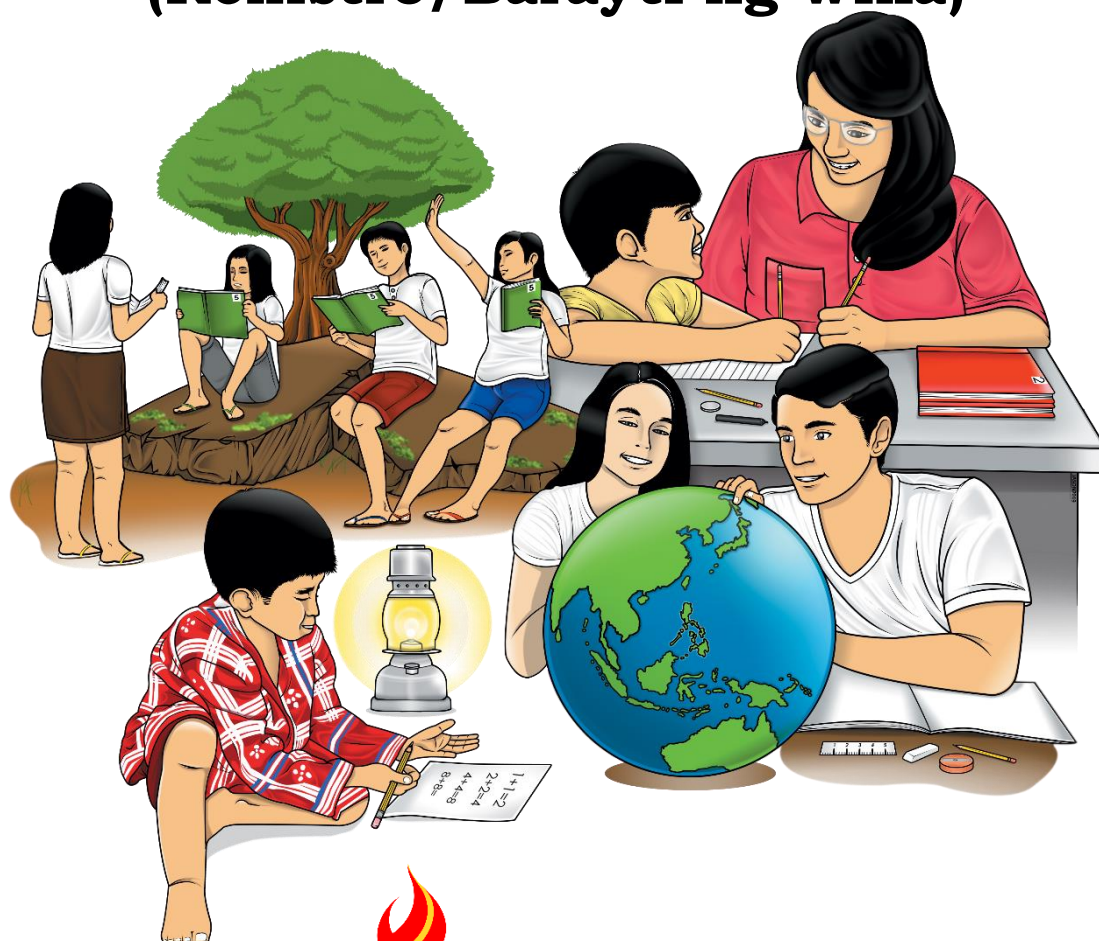

Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino

Unang Markahan – Modyul 4: Konseptong Pangwika (Rehistro/Barayti ng Wika)

Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino
Alternative Delivery Mode
Unang Markahan – Modyul 4: Konseptong Pangwika (Rehistro/Barayti ng Wika)
Unang Edisyon, 2021

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Ma. Corazon S. Dela Peña
Editor:	Fritz M. Bahilango
Tagasuri:	Ernesto C. Caberte, Jr., Leilanie E. Vizarra, Yolanda B. Mojica, Mark P. Profeta, Leonila L. Custodio
Tagaguhit:	Ronie C. Suinan
Tagalapat:	Jera Mae B. Cruzado, Precious Mae B. Yaya
Tagapamahala:	Francis Cesar B. Bringas Job S. Zape, Jr. Ramonito O. Elumbaring Reicon C. Condes Elaine T. Balaogan Fe M. Ong-ongowan Rommel C. Bautista Galileo L. Go, Randy D. Punzalan Elpidia B. Bergado Noel S. Ortega Maribeth C. Rieta Leonila L. Custodio Julie Anne V. Vertudes

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region 4A CALABARZON

Office Address: Gate 2 Karangalan Village, Brgy. San Isidro, Cainta, Rizal

Telefax: 02-8682-5773/8684-4914/8647-7487

E-mail Address: lrmd.calabarzon@deped.gov.ph

**Komunikasyon at
Pananaliksik sa Wika at
Kulturang Pilipino
Unang Markahan – Modyul 4:
Konseptong Pangwika
(Rehistro/Barayti ng Wika)**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Sa paglipas ng panahon, marami na ang nabago at mababago ng panahon. Patuloy na umuunlad ang teknolohiya at komunikasyon. Kasabay ng mga pagbabagong nagaganap, maging ang wika natin ay nababago din dala ng makabagong henerasyon. Bilang isang wikang buhay, patuloy na umuunlad ang wika dahil sa marami ang umaadap ng mga wikang banyaga na nakakaimpluwensiya sa ating mga natutuhan sa mga ninuno natin.

Sa kasalukuyan, marami sa atin ang malaki ang naiaambag sa paggamit ng wika. Tulad na lamang ng pagdidiskubre ng mga bagay-bagay sa tulong ng teknolohiya. Karamihan sa mga taong nagpapakadalubhasa sa larangan ng wika ay lumalago at naglililang ng makabagong konsepto ng wika. Kaalinsabay nito ang pag-aaral tungo sa pananaliksik ukol sa kalikasan, katangian, pag-unlad, gamit at paggamit ng Wikang Filipino sa mga sitwasyong komunikatibo at kultural sa lipunang Pilipino. May mga pagkakataon na maunawaan natin ang mga konsepto, elementong kultural, kasaysayan, at gamit ng wika sa lipunang Pilipino.

Bunga ng pag-aaral, maraming konsepto ng wika ang nakapaloob sa aklat na ito. Layunin nitong malinang at mapayabong pa ang kaalaman ng mga estudyante gamit ang wikang Filipino. Masuri ang kalikasan, gamit, mga kaganapang pinagdaanan at pinagdadaanan ng Wikang Pambansa ng Pilipinas. Ang mga impormasyong nakapaloob sa aklat na ito ay napapanahon rin. Sinadya ng mga may-akda na palalimin ang pagkaunawa ng mga estudyante sa pamamagitan ng pagkilatis at pagsariwa ng mga konseptong pangwika.

Kung ang mga merito ng aklat na ito ay mamamaksimays, sa tulong ng matatalino at/o masigasig na guro at partisipatib na mga estudyante, tinitiyak ng mga may-akda na matatamo ang sumusunod.

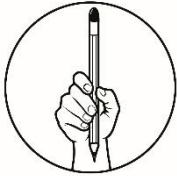
Kasanayang Pagkatuto:

Naiuugnay ang mga konseptong pangwika sa sariling kaalaman, pananaw, at mga karanasan.

Layunin:

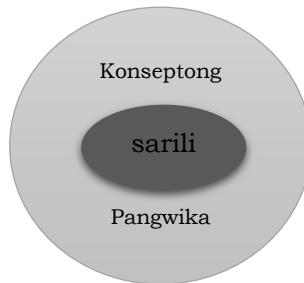
1. Nabibigyang-kahulugan ang mga konseptong pangwika (rehistro at barayti ng wika)
2. Nailalapat ang kahulugan ng mga konseptong pangwika (rehistro at barayti ng wika) sa sariling kaalaman, pananaw, at mga karanasan
3. Naisasabuhay ang mga konseptong pangwika (rehistro at barayti ng wika) sa sariling kaalaman, pananaw, at mga karanasan

Samakatuwid ang mga pangangailangan ng mga estudyante ay mas mapalalim pa ang pagkaunawa nila sa wikang pambansa maging ang konsepto ng wika. Inaaasahan na sila ang magiging instrumento ng karunungan at higit na kasapi sa pag-unlad ng wikang Filipino.

Subukin

Panuto: Pag-aralan ang ilustrasyon. Piliin ang letra ng tamang sagot.

1. Bakit ang bilog na kumakatawan sa sarili ay nasa gitna ng bilog na kumakatawan sa mga konseptong pangwika?
 - a. Wika ang daan sa pakikipag-ugnayan sa tao at kailangang may kaalaman din sa mga konsepto nito
 - b. Isinilang ang tao na may wika na magiging daan sa pakikipag-ugnayan sa kapuwa
 - c. Malaki ang kaugnay ng wika sa sarili para makipag-usap sa ibang tao
 - d. Nakapaloob ang wika sa sarili
2. Anong konsepto ang mga rehiyunal na wika?
 - a. wikang sarili
 - b. unang wika
 - c. rehistro ng wika
 - d. ikalawang wika
3. Kung ang isang tao ay maraming wikang sinasalita, ano ang tawag sa kaniya?
 - a. monolingwal
 - b. bilingwal
 - c. multilingwal
 - d. nolingwal
4. Ano ang isang mahalagang pagkakakilanlan ng isang lahi?
 - a. simbolo
 - b. wika
 - c. kilos
 - d. bansa

5. Ano ang pinakamahalagang gamit ng wika?
 - a. mayroong simbolo ang bansa
 - b. nakikilala ang tao
 - c. ginagamit sa pagsasalita
 - d. ginagamit sa pakikipag-ugnayan
6. Wika na kadalasan ay nagmula o sinasalita sa loob ng tahanan.
 - a. Dayalek
 - b. Etnolek
 - c. Idyolek
 - d. Ekolek
7. Nagkita sa isang tindahan ang dalawang magkaibigan sa kanilang barangay. Nasambit ng isa ang ganit, "Wow Pare, ang tindi ng tama ko... heaven."
 - a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Idyolek
 - d. Etnolek
8. Sa iyong sariling palagay, bakit napapabilang ang barayti ng wikang Jargon ang mga termino tulad ng *account*, *balance*, *diagnosis* at *test paper*?
 - a. Sapagkat ito ay may kaugnayan sa iba't ibang hanapbuhay o larangan
 - b. Sapagkat ito ay mula sa etnolingguwistikong grupo
 - c. Sapagkat ito ay mula sa isang partikular na grupo
 - d. Sapagkat ito ay wikang hindi pag-aari ninuman
9. Sir, gamit mo ba *lesson plan* o *daily log*? Ma'am sa dami nating gawain bilang *adviser* malaking bagay na *daily log* na ang gagamitin ko.
 - a. Idyolek
 - b. Sosyolek
 - c. Rehistro
 - d. Dayalek
10. Ang chaka naman ng damit mo! Waley inggit ka lang.
 - a. Idyolek
 - b. Sosyolek
 - c. Rehistro
 - d. Dayalek
11. Bago ang tsikot ng erpat mo, ibig sabihin marami kayong datung.
 - a. Idyolek
 - b. Sosyolek
 - c. Rehistro
 - d. Dayalek
12. Ayon sa panukalang batas ni Sen. Pia Cayetano, hindi nararapat na bigyang-halaga ang edad sa pagtanggap ng isang empleyado sa isang tanggapan o isang pagawaan.
 - a. Idyolek
 - b. Sosyolek
 - c. Rehistro
 - d. Dayalek

13. “Bibigyan kita ng reseta para gumaling ang iyong sakit.”
- a. Idyolek
 - b. Dayalek
 - c. Sosyolek
 - d. Rehistro
14. Ang banas naman dito sa lugar ninyo Mare, samantalang sa amin ay napakaaliwalas.
- a. Dayalek
 - b. Idyolek
 - c. Rehistro
 - d. Sosyolek
15. Tumutukoy ito sa punto o paraan ng pagsasalita ng isang tao.
- a. Barayti
 - b. Idyolek
 - c. Register
 - d. Sosyolek

Panuto: Basahin at unawain ang mga pahayag. Isulat sa patlang ang letra ng tamang sagot

____1. “Sir, na-*encode* ko na po yung *report* at ise-*send* ko na lang sa Fb.” Anong domeyn ang makikita sa rehistro ng wikang ipinahayag?

a. agrikultural	b. edukasyon
c. <i>computer</i>	d. pang-agham

____2. Saan madalas marinig ang ganitong usapan?

“Tingnan mo sa *faculty*, baka naandoon si Ma’am.”

a. paaralan	b. opisina
c. bangko	d. kongreso

____3. “Tigang na ang lupa, kailangan itong bungkalin at sakahin.”

a. barbero	d. magsasaka
c. pulis	d. empleyado

____4. “*Chief*, magsasampa po ako ng reklamo, pang-eestapa.”

a. eskuwela	b. <i>tailoring</i>
c. restawran	d. presinto

____5. “Normal naman, Dok, ang *vital signs* nya. Okay naman ang *heart beat*.”

a. bahay	b. ospital
c. presinto	d. bangko

Dayuhan
Ni Ana Marie Josue

Madaling nakasakay si Lani sa pampasaherong bus na dumaan sa tapat ng kanilang trangkahan. Nakaupo siya sa bandang gitna ng bus, kahit maaga pa ay halos mapupuno na rin ang bus. Nasa bandang Bacoor na ang sasakyan nang may sumakay na Amerikano na kasama ang isang Pilipino. Sa kabutihang palad, dahil walang katabi sa upuan si Lani at puno na ang mga upuan, sa tabi niya naupo ang Amerikano. Hindi naman ito pansin ni Lani. Maya-maya'y kinausap siya ng Amerikano.

“Hi!, saan ba ang uniporme na yan?” itinuro ang uniporme ni Lani.

Medyo nagulat si Lani. Matatas ang pagsasalita ng Filipino ng Amerikano. Walang bahid ng pagka-*slang*. Bawat tanong ng Amerikano sinasagot ni Lani. Puro tanong na nasa wikang Filipino. Pagdating sa Baclaran, tatayo na ang lalaki para bumaba. Nagtanong si Lani, “ilan taon na po kayo sa Pilipinas?”

Sumagot ang Amerikano, “dalawang taon na.”

Panuto: Sagutin ang tanong. Isulat ang sagot sa laang patlang.

1. Ano ang wikang ginamit sa pag-uusap ng Amerikano at Pilipino?

2. Ano ang maaring dahilan nang pagiging matatas ng Amerikano sa wikang Filipino ?

3. Ano ang kakaibang karanasan mo na may kaugnayan sa konsepto ng wika?

Aralin

1

Konseptong Pangwika (Rehistro/Barayti ng Wika)

Marami na tayong tinalakay mula sa simula pa lang tungkol sa konseptong pangwika. Madali nating makikilala ang isang tao sa pamamagitan ng wikang kanyang ginagamit. Sa wikang ginagamit masasalamain ang kultura ng tao dahil ang wika ay kabuhol ng kultura.

May kaniya-kaniyang wikang ginagamit ang tao. Sa rehistro at barayti ng wika makikilala rin ang tao tulad ng dayalek, ang wikang ginagamit sa partikular na rehiyon; ang estilo ng paggamit ng wika ay tinatawag na idyolek; sama na lang ang sosyolek ay isang okupasyunal na rehistrong pangwika; at ang wikang ginagamit sa bahay ay ekolek samantalang ang etnolek ay pang-etnolingguwistikong grupo.

Malaki ang gampanin ng wika sa buhay ng tao. Nang dahil dito, nagkakaroon siya ng pakikipag-ugnayan sa kapuwa na nagiging dahilan upang magtamo ng mga karanasang dadalhin sa araw-araw ng buhay. Ang mga nagiging karanasan sa pakikipagtalastasan ang nakapag-iisip sa tao upang magkaroon ng sariling pananaw. Ang kaniyang paniniwala kaugnay ng wika ay batay sa mga naririnig, nababatid, at napag-aaralan.

Rehistro ng Wika

Mapapansin na ang ilang terminong **pang-washing machine** at **pang-cellphone** ay ginagamit din sa ibang larangan. Mapapansin din kapag ginamit sa ibang larangan ang mga terminong ito, naiiba na ang taglay na kahulugan ng mga ito.

Halimbawa: Ang spin sa **washing machine** ay nangangahulugan ng mabilis na pag-ikot ng makina upang mapiga o matanggal ang tubig sa mga damit. Samantala sa paggawa ng sinulid, nangangahulugan ang **spin** ng paghahabi ng hibla o *fiber* upang maging sinulid. Ang **text sa cellular phone** ay tumutukoy sa ipinapadalang mensahe. Samantala, sa literatura ang **text** ay tumutukoy sa ano mang nakasulat na akda gaya ng tula, alamat at iba pa. Ang isang salita ay maaaring magkaroon ng iba't ibang kahulugan ayon sa larangan o termino ay maaaring magkaroon ng iba't ibang kahulugan ayon sa larangan o disiplinang pinaggamitan nito. Rehistro ang tawag sa ganitong uri ng mga termino.

Tinatawag na rehistro ang mga espesyalisadong termino gaya ng mga salitang tipiko o teknikal na nagtataglay ng iba't ibang kahulugan sa iba't ibang larangan o disiplina. Isa pang halimbawa ng rehistro ay ang salitang **kapital** na may kahulugang **puhunan** sa larangan ng pagnenegosyo at may kahulugan namang **punong lungsod** o **kabisera** sa larangan ng heograpiya.

Bawat propesyon ay may rehistro o mga espesyalisadong salitang ginagamit. Iba ang rehistro ng wika ng mga guro sa abogado. Iba rin ang inhinyeryo, *computer programmer*, doktor, at iba pa. Hindi lamang ginagamit ang rehistro sa isang partikular o tiyak na larangan kundi sa iba't ibang larangan o disiplina. Espesyal na

katangian ng mga rehistro ng pagbabago ng kahulugang taglay kapag ginamit sa iba't ibang larangan o disiplina. Ang rehistro ay itinuturing na isang barayti ng wika.

Marapat na alam natin ang rehistro ng wika ng sa gayo'y makatulong ito sa ating pang-araw-araw na pamumuhay at maging buhay ito upang mas lalong maging mabisa ang ating pagsasalita at sa paggamit nito sa iba't ibang larangan o disiplina. Kalakip natin ito sa paggamit sa bawat salitang ating binabanggit at pakikisalamuha sa ibang tao. Mangyaring ito ay mapagyman at mapalawak dahil sa mga terminong ating ginagamit, dito natin malalaman ang importansiya nito.

BARAYTI NG WIKA

Ang Filipino bilang isang buhay na wika ay nagtatataglay ng iba't ibang barayti. Batay nga sa kasabihang Ingles, "Variety is the spice of life." Ibig sabihin, ang pagkakaroon ng pagkakaiba-iba sa wika ay hindi nagangahulugang negatibo. Maaari itong tingnan bilang isang positibo, isang penomenong pangwika o magandang pangyayari sa wika.

Dahil sa ang mga tao ang siyang bumubuo sa lipunan at tao rin ang siyang lumilinalang ng kani-kanilang mga kultura, hindi ngayon maiiwasang magkaroon ng pagkakaiba-iba sa paniniwala, gawi, kaalaman pati na rin sa wika. Kung kaya, ayon kay Zosky, mayroong tinatawag na barayti ng wika o *sub languages* na maaaring iklasipika higit sa isang paraan.

Narito ang mga konseptong iyong dapat na matutuhan tungkol sa **Barayti ng Wika**. Ang mga kahulugan nito ay nagmula sa aklat nina Nuncio na *Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino*.

1. **Dayalek** - Ito ang barayti ng wika na ginagamit ng partikular na pangkat ng mga tao mula sa isang partikular na lugar tulad ng lalawigan, rehiyon o bayan. Maaaring gumamit ang mga tao ng isang wikang katulad ng sa iba pang lugar subalit naiiba ang punto o tono, may magkaibang katawagan para sa iisang kahulugan, iba ang gamit ng salita para sa bagay, o magkaiba ang pagbuo ng mga pangungusap na siyang nagpapaiba sa dayalek ng lugar sa iba pang lugar. Ang halimbawa ng dayalek ay ang pagsasalita ng Tagalog ng mga taga-Batangas na naglalagay ng **"e"** sa dulo gaya ng **"ala e."**
2. **Idyolek**- Ito ang sinasalita ng pangkat ng mga tao na mayroong pansariling paraan ng pagsasalita ang bawat isa. Napatunayan nito na hindi *homogeneous* ang wika sapangkat may pagkakaiba ang paraan ng pagsasalita ng isang tao sa iba pang tao. Ilan sa mga personalidad na gumagamit ng idyolek ay sina Marc Logan, Noli De Catro, Mike Enriquez at Kris Aquino.
3. **Sosyolek**- Ito ang barayti ng wikang nakabatay sa katayuan o antas panlipunan o dimensyong sosyal ng mga taong gumagamit ng wika. Kapansin-pansin ang mga tao na nagpapangkat-pangkat batay sa ilang

katangian tulad ng kalagayang panlipunan, paniniwala, oportunidad, kasarian, edad at iba pa. Madali nating malalaman ang pagkakaiba sa paraan ng pagsasalita ng kabataan sa matatanda, ang mga nakapag-aral sa hindi nakapag-aral at babae sa lalaki. Maihahanay sa sosyolek na barayti ng wika ang *gay lingo*, *conyospeak*, *jejemon*, *jargon*.

4. **Etnolek-** Ang salitang ito ay nagmula sa etniko at dayalek na taglay nito ang mga salitang nagiging bahagi ng kanilang pagkakakilanlan ng isang pangkat etniko. Halimbawa ay ang salitang vakkul na ibig sabihin ay pantakip sa ulo at ang salitang palangga na nangangahulugang mahal o minamahal.
5. **Etnolek-** ang tawag sa mga salitang ating binabanggit at ginagamit sa pakikipagtalastasan sa bahay. Ang halimbawa nito ay kapag inuutusan ka ng iyong ama o ina sa mga gawaing bahay.

Balikan

Tukuyin at isulat sa inyong sagutang papel kung TAMA o MALI ang pahayag.

1. Ang komunikasyon ay nagsisimula sa sarili.
2. Ang hanapbuhay ay isang salik na tumutukoy sa saang lugar, pook, o bayan na ginagamit ang wika.
3. Ang *homogeneous* at *heterogeneous* na wika ay iisa.
4. Komunikasyon ang pundasyon ng personal na relasyon ng isang tao sa kanyang kapuwa.
5. Ang komunikasyon ay hindi nangangailangan ng proseso.

Mga Tala para sa Guro

Tandaan: Tiyaking nauunawaan at masunod ng mga mag-aaral ang mga panuto sa pagsasagot. Makatutulong kung basahin munang mabuti ng mga mag-aaral ang lahat ng bahagi at panuto bago ito simulan. Ipinaaalala rin ng guro ang pagpapahalaga sa katapatan sa pagsasagot at pagwawasto nito.

Tuklasin

Panuto: Ilahad mo ang iyong sariling pinaniniwalaan, opinyon, at karanasan hinggil sa konseptong pangwika.

1. Ano para sa iyo ang gay lingo?

2. Ibigay ang iyong kaalaman sa sumusunod na barayti ng wika .

- a. Dayalek

- b. Sosyolek

- c. Idyolek

3. Magbigay ka ng mga naging karanasan mo kaugnay ng barayti ng wika .

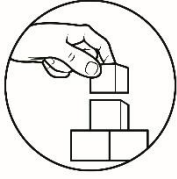
Suriin

Panuto: Tukuyin kung anong uri ng barayti ng wika ang isinasaad ng mga pangungusap. Piliin sa kahon ang letra ng tamang sagot at isulat sa iyong sagutang papel.

1. Pupunta ako sa banko upang *i-check* ang aking akawnt.
2. Kuya, pakigawa mo naman ako ng salipawpaw.
3. *I will go sa bank na to check my account.*
4. Sir, nakita mo ba ang aking *flash drive* at *mouse*?
5. Makisalo ka sa aking bugong mamayang tanghalian .

Pagpipilian :

- a. Rehistro
- b. Dayalek
- c. Taglish
- d. Engalog
- e. Puristik Tagalog
- f. Sosyolek

Pagyamanin

Panuto: Iugnay ang konseptong pangwikang ayon sa iyong kaalaman, pananaw, at karanasan. Piliin ang letra ng tamang sagot.

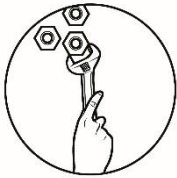
1. Ang rehistro ng wika na maaaring okupasiyunal na madalas na nakakaunawa ay isang partikular na pangkat.
 - a. sosyolek
 - b. idyolek
 - c. ekolek
 - d. etnolek
2. Ang kinagisnang wika ay wikang sinasalita mula ng magkaisip.
 - a. Unang wika
 - b. Ikalawang wika
 - c. Wikang opisyal
 - d. Wikang panturo
3. Ang kahulugan ng wika ay kabuhol ng kultura.
 - a. wika at kultura ay iisa
 - b. wika ay may umiiral na kultura
 - c. mahalaga ang kultura sa wika
 - d. magkatali ang wika at kultura
4. Ang sarili mong kaalaman sa mga konseptong pangwika.
 - a. kaugnayan
 - b. karanasan
 - c. pananaw
 - d. kalayaan
5. Mga pangyayari sa buhay na may kaugnayan sa wika.
 - a. pag-aaral
 - b. pananaw
 - c. paniniwala
 - d. karanasan

Isaisip

Tugunan ang hinihinging kasagutan sa bawat bilang .

1. Ano ang ibig sabihin ng pahayag na “pagkakaisa sa gitna ng pagkakaiba.”
2. Paano mo maiuugnay ang naunang pahayag sa sitwasyon sa Pilipinas?

Isagawa

Sagutan ang sumusunod sa inyong sagutang papel .

1. Ano ang mga dahilan ng pagkakaroon ng uri o barayti ng wika?
2. Pansinin ang wikang ginagamit mo sa paaralan at ang wikang ginagamit mo sa bahay o sa pakikipag-usap sa iyong mga kaibigan. Mayroon bang pagkakaiba sa uri at paraan ng paggamit mo ng wika? Ipaliwanag.

Tayahin

Piliin ang letra ng tamang sagot. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Sa komersiyal ng *brand* ng gatas, ipinakita ang mga kagamitan ng mga kawani tulad ng *laptop*, *autocad*, *T-square*, *blueprint* at *miniature*. Sa anong larangan nabibilang ito?
 - a. *Accountancy*
 - b. *Engineering*
 - c. Arkitektura
 - d. Medisina
2. “Handa na ba kayo? “Ito ay pamosong linyang binibigkas ni Korina Sanchez sa programang Rated K. Kahit hindi ka nakatingin sa telebisyon at naririnig ang kaniyang pagsasalita ay tiyak na malalaman mong si Korina nga ito dahil sa sarili niyang estilo sa pagbigkas.
 - a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Etnolek
 - d. Idyolek
3. Uri ng wika na nililikha at ginagamit ng isang pangkat o uring panlipunan.
 - a. Diyalekto
 - b. Sosyolek
 - c. Idyolek
 - d. Etnolek
4. Ala! Ang kanin eh malate eh! Malata eh!
 - a. Sosyolek
 - b. Rehistro
 - c. Idyolek
 - d. Dayalek
5. Wikang espesyalisadong nagagamit sa isang partiklar na domeyn.
 - a. Sosyolek
 - b. Register
 - c. Etnolek
 - d. Pidgin
6. Isang guro sa Filipino II si Bb. Bayot at mula sa iba’t ibang lugar nagmula ang kanyang mga mag-aaral. Sa oras ng klase sa araling rehistro ng wika, pinabigkas niya ang salitang ganda na may damdamin sa apat na mag-aaral na nagmula sa iba’t ibang lugar.

Cavite: Aba, ang ganda!

Batangas: Aba, ang ganda ah!

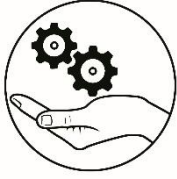
Bataan: Kaganda ah!

Rizal: Ka ganda hane!

Anong paraan ng pagsasalita ang ginamit?

- a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Etnolek
 - d. Idyolek
7. Nagpunta sa David Salon si Coleen matapos makatanggap ng kaniyang unang suweldo sa pabrikang kanyang pinagtatrabahuhan. Marami sa mga tao sa loob ang gumagamit ng wika ng mga bakla o beki. Pamilyar na siya sa ganitong salita dahil ito'y gamitin na saan mang panig ng bansa. Anong barayti ng wika ang kanyang narinig?
- a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Etnolek
 - d. Idyolek
8. Sa iyong sariling palagay, bakit napapabilang sa barayti ng wikang jargon ang mga termino tulad ng *account*, *balance*, *diagnosis* at *test paper*?
- a. Sapagkat ito ay may kaugnayan sa iba't ibang hanapbuhay o larangan
 - b. Sapagkat ito ay mula sa isang partikular na komunidad
 - c. Sapagkat ito ay mula sa mga etnolingguwistikong grupo
 - d. Sapagkat ito ay wikang hindi pag-aari ninuman
9. "Wow Pare, ang tindi ng tama ko.... heaven." Anong barayti ng wika ang kaniyang narinig?
- a. Sosyolek
 - b. Dayalek
 - c. Idyolek
 - d. Etnolek
10. Wika na kadalasan ay nagmula o sinasalita sa loob ng tahanan.
- a. Dayalek
 - b. Etnolek
 - c. Idyolek
 - d. Ekolek
11. Barayti ng wika na sinasalita ng mga tao sa heograpikong komunidad.
- a. Idyolek
 - b. Etnolek
 - c. Dayalek
 - d. Sosyolek
12. Ito ay pinauso at ginamit ng isang sangay ng lipunan natin na nakaugat sa kulturang popular ng kabataang gumagamit ng *text messaging* sa kanilang pakikipag-komunikasyon.
- a. Rehistro
 - b. Jejemon
 - c. Homogeneous
 - d. Heterogeneous

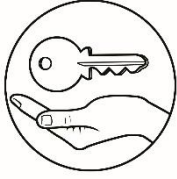
13. Ang paraan ng pagsasalita ni Kris Aquino sa programang “The Buzz” ay nakilala natin at naging marka ito ng kaniyang pagkakakilanlan sa larangan ng telebisyon. Anong barayti ng wika ito?
- a. Etnolek
 - b. Taglish
 - c. Idyolek
 - d. Dayalek
14. Isang anyo at uri o barayti ang wikang ginagamit sa isang lingguwistikong komunidad.
- a. Homogeneous
 - b. Bilingguwal
 - c. Heterogeneous
 - d. Monolingguwal
15. Ang wikang Filipino ay binubuo ng maraming kasalong wika, nananatili pa rin ang barayti at baryasyon nito kahit pa sabihing mayroong pambansang wika.
- a. Multilingguwalismo
 - b. Bilingguwalismo
 - c. Heterogeneous
 - d. Homogeneous

Karagdagang Gawain

Sa iyong sagutang papel, sagutin ang sumusunod na tanong

1. Paano nakatutulong sa iyo bilang mag-aaral na malaman, maunawaan, at magkaroon ng pagkakaunawaan sa iba't ibang sitwasyon, komunidad, at larangan sa tulong ng iba't ibang rehistro at barayti ng wika?
2. Bilang isang HUMSS/ABM/STEM na mag-aaral, paano mo magagamit sa iyong *strand* ang iyong kaalaman ukol sa rehistro at barayti ng wika.

Susi sa Pagwawasto

<p>Tayahin</p> <p>1. C 2. D 3. B 4. D 5. B 6. B 7. A 8. A 9. C 10. D 11. C 12. B 13. C 14. A 15. A</p>	<p>Pagmamamainin</p> <p>1. A 2. A 3. B 4. C 5. D</p> <p>Baliknan</p> <p>1. Tama 2. Mali 3. Mali 4. Tama 5. Mali</p> <p>Aralin 1</p> <p>1. C 2. A 3. B 4. D 5. B</p> <p>Surtin</p>	<p>Subukin</p> <p>1. A 2. C 3. C 4. B 5. D 6. D 7. B 8. A 9. C 10. B 11. A 12. B 13. D 14. A 15. B</p>
---	---	---

Sanggunian

Aguilar, Canega , et.al. 2016. *Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino*. Metro Manila: Jenher Publishing House. Inc.

Jocson, Magdalena O. 2016. *Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino*. Quezon City: Vibal Group Inc.

Nuncio, Rhoderick, et al. 2016. *Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino*. Quezon City: C and E Publishing House. Inc.

Villanueva, Voltaire M. 2018. *#ABKD (Ako Bibo Kase Dapat)*

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph